

изгоди, свързани с употребата на този актив и когато отчетната им стойност може да бъде достоверно определена, като се прави и преглед на остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Едновременно с това, неамортизираната част на подменените възли и агрегати се отписва от балансовата стойност на активите и се признава за разход в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход.

Размяна на активи

При придобиване на имот, машина и съоръжение в резултат на размяна за друг актив, независимо дали е сходен или не, цената на придобиване се определя по справедливата му стойност, освен в следните случаи:

- ако сделката по замяната няма търговски характер
- ако не може да се определи надеждно справедливата стойност нито на получавания, нито на отдавания актив

Ако придобитият актив не се оценява по справедлива стойност или сделката не е с търговски характер, цената му на придобиване се определя по балансовата стойност на отдадения актив. Сделката по размяната е с търговски характер, ако се променят съществено паричните потоци на Дружеството.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на имоти, машини и съоръжения се извършва по един от двата метода

- модел на цената на придобиване
- модел на преоценка

За целите на последваща оценка се прилага модела на цената на придобиване в МСС 16 минус натрупаната амортизация и натрупаните загуби от обезценка.

Обезценка

Активи, които имат неопределен полезен живот не се амортизират, а се проверяват за обезценка на годишна база.

Балансовите стойности на имоти, машини и съоръжения подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че биха могли да се отличават от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите, независимо от прилагания модел на последващо оценяване. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за другия всеобхватен доход, освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв.

Тогава преоценката се отнася в намаление на преоценъчния резерв до изчерпването му. Превишението се включва в другия всеобхватен доход.

Отписване

Имоти, машини и съоръжения се отписват от индивидуалния отчет за финансовото състояние, когато бъдат извадени от употреба или когато не се очакват бъдещи икономически изгоди от неговото използване или изваждане от употреба. Печалбата или загубата от изваждането от употреба се определя като разлика между нетните постъпления и балансовата стойност на актива и трябва да се включват в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за годината като други доходи.

При подмяна на части се отписва балансовата стойност на подменената част като Дружеството използва цената на придобиване на заменящата част.

Методи на амортизация

Амортизациите на имоти, машини и съоръжения са начислявани, като последователно е прилаган линейният метод на база полезния живот на активите, определени от ръководството на дружеството с цел разпределяне на разликата между балансовата стойност и остатъчната стойност върху полезния живот на активите.

Амортизация

Имоти, машини, съоръжения и оборудване се амортизират от месеца, следващ месеца през който са придобити и са годни за употреба. Амортизацията се признава до размера на първоначалната стойност на актива минус очаквана остатъчна стойност на актива на база линейния метод въз основа на очаквания полезен живот на всеки един компонент от имоти, машини, съоръжения и оборудване. Амортизацията се начислява в печалби и загуби, освен ако не се включва в отчетната стойност на друг актив. Земята не се амортизира.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

• Сгради и конструкции	- 25 години
• Съоръжения	- 25 години
• Транспортни средства без автомобили	- 10 години
• Автомобили	- 4 години
• Машини и оборудване	- 3 години
• Стопански инвентар	- 7 години
• Компютри	- 2 години

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет при годишната инвентаризация. Амортизацията на активите се преустановява на по ранната от двете дати:

- датата, на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5
- датата на отписване на активите

3.8 Нематериални дълготрайни активи

Нематериалните активи при първоначалното им придобиване се отчитат по цена на придобиване. В отчета за финансовото състояние се представят по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от евентуалната им обезценка в края на годината. Дружеството прилага линеен метод на амортизирането им при определен срок на полезен живот. Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират за срока на полезния им живот и се тестват за обезценка, когато съществуват индикации, че стойността им е обезценена. Поне в края на всяка финансова година се извършва преглед на полезния живот и прилаганите методи на амортизация на нематериалните активи с ограничен полезен живот. Промените в очаквания полезен живот или модел на консумиране на бъдещите икономически изгоди от нематериалния актив се отчитат чрез промяна на амортизационния срок или метод и се третира като промяна в приблизителните счетоводни оценки. Печалбите или загубите, възникващи при отписването на нематериален актив, представляващи разликата между нетните постъпления от продажбата, ако има такива и балансовата стойност на актива, се включват в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход за годината, когато активът бъде отписан. Последващи разходи за нематериален актив след неговото придобиване се признават като разход, освен ако е вероятно, че този разход ще спомогне активът да генерира бъдещи икономически изгоди и разходите могат да бъдат надлежно оценени.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

- Програмни продукти 2 години

3.9 Инвестиции

Дялове и участия

Всички инвестиции първоначално се признават по цена на придобиване, която включва справедливата стойност на предоставеното възнаграждение и разходите по придобиването, свързани с инвестицията.

Описание	Съдържание
Инвестиции в дъщерното дружество	Придобити с намерение за дългосрочно притежание.

3.10 Инвестиционни имоти

Инвестиционен имот е имотът (земята или сградата или части от сграда, или и двете), държан (от собственика или от лизингополучателя като актив с право на ползване) по-скоро за получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала или и за двете,

отколкото за:

а) използване при производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели или

б) продажба в рамките на обичайната икономическа дейност

Използван от собственика имот е имотът, държан (от собственика или от лизингополучателя като актив с право на ползване) за използване при производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели.

Инвестиционният имот се държи дългосрочно за получаване на доходи от наеми или за увеличаване на стойността на капитала или и за двете.

Признаване

Притежаван инвестиционен имот се признава като актив само когато:

а) е вероятно бъдещите икономически изгоди, приписвани на инвестиционния имот, да се получат от предприятието и

б) цената на придобиване на инвестиционния имот може да бъде оценена достоверно

Когато дадени имоти включват част, която се притежава за получаване на доходи от наем или за увеличаване стойността на капитала и друга част, която се притежава за използване в производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели, ако тези части могат да бъдат продадени поотделно (или отдадени на финансов лизинг поотделно), предприятието отчита частите поотделно. Ако частите не могат да бъдат продадени поотделно, имотът е инвестиционен имот само ако незначителна част от него е притежавана за използване в производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели.

Първоначална оценка

Притежаваният инвестиционен имот се оценява първоначално по неговата цена на придобиване. Разходите по сделката се включват в първоначалната оценка.

Последващо оценяване след първоначално признаване

Предприятието може:

а) да избере между модела на справедливата стойност и модела на цената на придобиване за всички инвестиционни имоти, подкрепящи пасиви, които носят възвръщаемост, свързана пряко със справедливата стойност или с определени активи, включващи този инвестиционен имот и

б) да избере или модела на справедливата стойност или модела на цената на придобиване за всички други инвестиционни имоти, независимо от направения избор по буква а)

Към 31.12.2024 год. Дружеството не отчита инвестиционни имоти.

3.11 Лизинг

В началото на договора Дружеството преценява дали договорът представлява или съдържа компонент на лизинг.

Договорът представлява или съдържа компонент на лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време. За да оцени дали по силата на договор се прехвърля правото на контрол над използването на даден актив Дружеството използва правилата и дефиницията на МСФО 16.

Като лизингополучател

Към началната дата или при промяна на договор, който съдържа лизингов компонент Дружеството разпределя възнаграждението по договора към всеки лизингов компонент на базата на относителната му единична цена.

Към началната дата на лизинга Дружеството признава актив с право на ползване и пасив по лизинг. Активът с право на ползване първоначално се оценява по цена на придобиване, която представлява първоначалната стойност на пасива по лизинга, коригирана с всички лизингови плащания направени към или преди началната дата, плюс всички извършени първоначални директни разходи, както и приблизителна оценка на разходите за демонтаж и преместване на основния актив или възстановяване на основния актив или на терена, на който е разположен, намалена с получените стимули по лизинга.

Активът с право на ползване се амортизира последващо на база линейния метод от началната дата до края на срока на лизинга, освен ако лизингът не прехвърля собствеността върху основния актив на Дружеството към края на срока на лизинга или цената на придобиване на актива с право на ползване отразява, че Дружеството ще упражни опция за покупка. В този случай активът с право на ползване ще бъде амортизиран на същата база, както тези имоти или съоръжения или оборудване. В допълнение, активът с право на ползване подлежи на тест за обезценка, в съответствие с МСС 36 Обезценка на активи, както и се коригира при определени преоценки на пасива по лизинга.

Пасивът по лизинга първоначално се оценява по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са платени към началната дата, дисконтирани с лихвения процент, заложен в лизинговия договор или ако той не може да бъде непосредствено определен, Дружеството използва диференциален лихвен процент като дисконтов процент.

Лизинговите плащания, които се включват при определяне на пасива по лизинга включват следното:

- фиксирания плащания, включително фиксирания по същество плащания;

- променливи лизингови плащания, които зависят от индекс или процент, които са оценени според стойността на индекса или процента към началната дата;

-суми, които се очаква да бъдат дължими от лизингополучателя по гаранциите за остатъчна стойност;

-цената на упражняване на опция за покупка, която е достатъчно сигурно, че Дружеството ще упражни, лизингови плащания във възможния период за упражняване на подновяване, ако Дружеството е достатъчно сигурно, че ще упражни опцията за удължаване и санкции за по-ранно прекратяване на лизинга, освен ако Дружеството е разумно сигурно, че няма да прекрати лизинга по-рано.

Пасивът по лизинга се оценява по амортизирана стойност като се използва ефективния лихвен процент.

Пасивът се преоценява, когато е налице промяна в бъдещите лизингови плащания, произтичащи от промяна в индекс или процент или ако има промяна в приблизителната оценка за сумата, която се очаква да бъде платена по гаранции за остатъчна стойност, ако Дружеството промени оценката си за това дали ще упражни покупка, удължаване или опция за прекратяване или ако е налице промяна в във фиксираните по същество лизингови плащания.

Когато пасивът по лизинга се преоценява по този начин се прави съответна корекция на балансовата стойност на актива с право на ползване или се отчита в печалбата и загубата, ако балансовата стойност на актива с право на ползване е намалено до нула.

Дружеството представя активи с право на ползване, които не отговарят на определението за инвестиционен имот, към Машини, съоръжения и оборудване, а пасивите по лизинг - като отделни позиция в отчета за финансовото състояние.

Лизинги и лизинги на активи на ниска стойност

Дружеството е избрало да използва освобождаванията от изискванията за признаване и не признава активи с право на ползване и пасиви по лизинг за лизинги на активи на ниска стойност и краткосрочни лизинги.

Дружеството признава лизинговите плащания, свързани с тези лизинги като разход на линейна база за годината на лизинга

Като лизингодател

Когато Дружеството е лизингодател то определя в началото на лизинга дали един лизинг е финансов или оперативен.

За да класифицира един лизинг Дружеството прави обща оценка дали лизингът прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив. Ако е така, то

лизингът е финансов, ако не - то той е оперативен. Като част от тази оценка Дружеството отчита определени индикатори и критерии, като това дали лизингът е за преобладаващата част от икономическия живот на актива и какво е настоящата стойност спрямо текущите пазарни цени на обекта на лизинга..

Ако споразумението включва лизингов и нелизингов компонент, тогава Дружеството прилага МСФО 15, за да разпредели възнаграждението в договора.

Дружеството прилага изискванията за отписване и обезценка в МСФО 9 към нетната инвестиция в лизинга. Освен това Дружеството преглежда приблизителните оценки на негарантираните остатъчни стойности, използвани при изчисление на брутната инвестиция в лизинга.

Дружеството признава лизинговите плащания, получени по оперативен лизинг като приход на линейна база за срока на лизинга.

Към 31.12.2024 г. няма сключени договори за финансов лизинг.

3.12 Материални запаси

Материалните запаси при тяхната покупка са оценявани по цена на придобиване. Материалните запаси се посочват в индивидуалния отчет за финансовото състояние по пониската от двете оценки - себестойност или нетна реализируема стойност. Нетната реализируема стойност е равна на очакваната продажна цена, при нормално протичане на дейността, намалена с пряко свързаните с продажбите разходи.

Обезценката на материални запаси се признава като разход в периода на извършване на обезценката. Всяко последващо възстановяване на загуба от обезценка се признава в печалбата или загубата в периода на възстановяването. При продажба на материални запаси балансовата им стойност се признава като разход през периода, през който са отчетени приходите от продажби.

Оценката при потреблението им е извършвана по метода на средно претеглената стойност.

Като материални запаси се отчитат следните активи: материални запаси, които се изразходват за дейността при предоставяне на услуги, медикаменти, консумативи, инструменти, резервни части, горивни и смазочни материали, работно облекло.

3.13. Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника.

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Ръководството преценява събираемостта на вземанията като анализира индивидуалната експозиция на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка и/или отписване. Вземанията на Дружеството са основно от НЗОК. Плащанията са регулярни, поради което обезценки на индивидуални експозиции не са правени.

Дружеството използва матрица за обезценка за измерване на очакваните кредитни загуби на търговските вземания от клиенти, които включват голям брой малки вземания. Процентът на загубите се изчислява на база на исторически опит, базиран на вероятността вземането да напредне през последователни етапи от просрочие до отписване. Тези проценти се изчисляват отделно за експозициите на базата на следната характеристика на кредитния риск - възраст на взаимоотношенията с клиентите.

3.14. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с едномесечни падежи и средствата на депозитите с по-дълъг падеж, които са свободно разполагаеми за Дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита. Паричните еквиваленти са краткосрочни, лесно обратими високо ликвидни вложения. Банковите депозитни сметки съдържат салда по банкови сметки, включително натрупана лихва (ако има), отнасящи се за периода.

Паричните средства и еквиваленти се държат в контрагенти и финансови институции, които са с висок кредитен рейтинг. Обезценката на парични средства и парични еквиваленти е оценена на база. Дружеството счита, че парични средства и парични еквиваленти имат нисък кредитен риск въз основа на външни кредитни рейтинги на контрагентите.

Паричните средства и еквиваленти се държат във финансови институции, които са с висок кредитен рейтинг. Обезценката на парични средства и парични еквиваленти е оценена на база 12-месечна очаквана кредитна загуба и отразява краткосрочните падежи на експозициите. Дружеството счита, че паричните средства и паричните еквиваленти имат нисък кредитен риск въз основа на външни кредитни рейтинги на финансовите институции.

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност без натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби. В резултат на направените анализи и приложената методика за изчисление на очаквани кредитни загуби на парични средства и еквиваленти, ръководството е определило, че обезценката на паричните средства и еквиваленти би била сума, доближаваща се до нула х. лв. Поради това Дружеството не е признало провизия за обезценка за очаквани кредитни загуби както към 31.12.2024 г.

3.15. Данъчно облагане и отсрочени данъци

В съответствие с българското данъчно законодателство, дружеството е субект на данъчно облагане с корпоративен данък. Номиналната данъчна ставка за 2024 г. е 10% .

При преобразуване на счетоводната печалба в данъчно облагаема печалба дружеството отчита отсрочени данъци на базата на балансовия метод на задълженията.

Временни разлики се получават при сравняване на счетоводната и данъчната основа /счетоводна и данъчна преносна стойност/ на активите и пасивите. Отсрочени данъчни активи се признават, когато е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която може да бъде усвоен отсрочения данъчен актив.

Ефектът от признаването на отсрочените данъчни активи и/или пасиви се отразяват там, където е представен ефектът от самото събитие, което ги е породило. За събития, които засягат другия отчет за всеобхватния доход, ефектът от отсрочените данъчни активи и пасиви е признат също в другия отчет за всеобхватния доход.

3.16. Доходи на наети лица

Трудовите и осигурителните отношения с работниците и служителите в „МБАЛ - ПАЗАРДЖИК” АД се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в РБългария и МСС -19 Доходи на наети лица.

Доходите на наети лица, предоставяни от предприятието срещу положен труд се класифицират на както следва:

а) задължения за краткосрочните доходи на наети лица са доходи от заплати, платен годишен отпуск и платен отпуск по болест, бонуси и др., платими до една година от отчетната дата

б) доходи след приключване на трудовите правоотношения, каквито са пенсии, еднократно изплащани суми при пенсиониране

в) други дългосрочни доходи – отпуски за дългогодишен трудов стаж, отпуски за празнични дни, юбилей и др.

г) доходи при приключване на трудовите правоотношения

Краткосрочни доходи на наети лица

Задължения за краткосрочните доходи на наети лица се оценяват на недисконтирана база се отчитат като разход, когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата, която се очаква да бъде изплатена, ако Дружеството има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител и задължението може да се оцени надеждно.

Дружеството признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

Доходи след приключване на трудовите правоотношения

Дружеството има задължение за еднократно изплащане на суми при пенсиониране, в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ) в България. Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение в размер на две месечни брутни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на шест месечни брутни работни заплати.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

а) Доходи по планове с дефинирани вноски

Задълженията за превеждане на вноски по планове с дефинирани вноски се признават като разходи когато свързаните услуги се предоставят.

План с дефинирани вноски е план за доходи след напускане, според който Дружеството плаща вноски на друго лице. При планове с дефинирани вноски предприятието работодател прави фиксирани вноски в пенсионен фонд, но не носи законово или конструктивно задължение да извършва доплащания, ако фондът няма достатъчно

активи за изплащане на всички полагащи се пенсионни доходи. Не се гарантира окончателния размер на пенсионния доход, който ще получат наетите лица

Правителството на България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани вноски в България. Разходите по ангажмента на дружеството да превежда вноски по планове за дефинирани вноски се признават в отчета за всеобхватния доход при тяхното възникване. Вноските по план с дефинирани вноски, които са дължими повече от 12 месеца след края на периода на предоставяне на услугите от служителите се дисконтират до настоящата им стойност.

б) Доходи по планове с дефинирани доходи

Планове за дефинирани доходи са всички други планове, различни от планове с дефинирани вноски. При този вид планове първо се определят доходите, които ще получи наетото лице при пенсиониране, а след това по обратния ред определя размерът на сегашните вноски във фонда. Нетното задължение на Дружеството за планове с дефинирани доходи се изчислява отделно за всеки план като се прогнозира бъдещите доходи, които служителите са придобили в замяна на своите услуги в текущия и предходни периоди.

Използват се актюерски предположения и изчисления за оценка на разхода и задължението, дисконтирани с използване на кредитния метод на прогнозираните единици. Определя се справедливата стойност на активите по плана, отчитат се актюерски печалби и загуби. Преоценките, възникващи от планове с дефинирани доходи, представляват актюерски печалби и загуби, които се признават в другия всеобхватен доход. Нетни разходи за лихви и други разходи, свързани с планове за дефинирани доходи, се признават в печалбата или загубата.

През 2024г. въз основа на доклада от сертифициран актюер, дружеството е признало като задължение дисконтираната сума на натрупващите се задължения по доходи при пенсиониране към 31.12.2024 г.

3.17. Провизии

Провизии се признават, когато дружеството има сегашно задължение (правно или конструктивно) в резултат на минали събития, има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток от ресурси, съдържащ икономически ползи и може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението. Когато Дружеството очаква, че някои или всички необходими за уреждането на провизията разходи ще бъдат възстановени, например съгласно застрахователен договор, възстановяването се признава като отделен актив, но само когато е практически сигурно, че тези разходи ще бъдат възстановени. Разходите за провизии се представят в индивидуалния отчет за печалбата или